

Ungdata: Vold og lovbrudd øker blant unge – høyeste mobbetall registrert

Ni av ti norske tenåringer sier at de har et bra liv, men blant et mindretall av de unge er det noen bekymringsfulle tendenser som er på vei opp.

Årets Ungdata-rapporter er utarbeidet av Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved Oslo Met og legges fram under Arendalsuka mandag. De to rapportene sammenholder tall fra undersøkelser gjennomført blant over 250.000 barn og unge fra 5. klasse til 3. trinn på videregående skoler landet rundt. Forskerne på NOVA understreker at de fleste norske barn og unge har gode oppvekstvilkår og høy livskvalitet, men at enkelte utviklingstrekk vekker bekymring.

– Årets mobbetall er de høyeste siden Ungdata begynte å kartlegge dette for godt over ti år siden. Andelen som har blitt utsatt for vold fra jevnaldrende, har økt de aller siste årene. Det samme gjelder andelen som har vært i slåsskamp. Samtidig fortsetter mistrivselen i skolen og skulketallene å øke. Selv om de fleste ungdommer er lovlydige, har andelen som rapporterer om nasking og hærverk, økt. Det samme gjelder bruken av alkohol og narkotiske stoffer, heter det i rapportsammendraget.

Mobbing øker

Elevene på ungdomsskole og videregående skole har svart på i hvilken grad de selv eller andre på skolen opplever vold, mobbing eller trakassering, og om de selv utsetter andre for mobbing.

Her svarer 8 prosent av ungdommene at de blir utsatt for plaging, trusler og utfrysing fra jevnaldrende på skolen eller i fritiden minst hver 14. dag. Det er en økning på 33 prosent fra 2021.

– Tallet er det høyeste siden målingene i Ungdata startet på ungdomstrinnet, opplyser NOVA.

Andelen gutter som rapporterer at de selv utsetter andre for mobbing, ligger rundt 6–7 prosent, som er høyere enn det som har vært rapportert tidligere. Andelen jenter som oppgir at de mobber andre, ligger mye lavere, på 1–2 prosent, og har holdt seg stabil siden undersøkelsene begynte.

Rapporten Ungdata junior viser i tillegg at 13 prosent av barna i 5.–7. klasse opplever plaging, trusler og utfrysing hver 14. dag eller oftere, også der har det vært en økning.

Flere bryter lover og regler

Ungdommen fra 8. klasse og opp bli spurt om risikoatferd: bruk av rusmidler og involvering i ulike former for regelbrudd. Generelt er det et mindretall som rapporterer at de driver med dette.

Forskerne i NOVA trekker imidlertid fram en økning de siste årene i andelen som har nasket i butikker, drevet med hærverk eller tagget.

15 prosent av guttene og 10 prosent av jentene innrømmer å ha nasket i butikken, mens én av seks ungdommer har vært borte en hel natt uten at foresatte visste hvor de var.

Hele 30 prosent av guttene og 27 prosent av jentene sier de har lurt seg fra å betale på kino eller sneket på buss eller lignende.

Slåssing og vold

Andelen gutter som har vært i slåsskamp, 25 prosent, er også høyere nå enn i forrige måling fra 2022. 7 prosent av jentene oppgir å ha vært i slåsskamp, som er på nivå med tidligere.

Fra 2021 til 2023/2024 er det også betydelig flere som svarer at de er blitt truet, angrepet eller ranet av en annen ungdom med gjenstander eller våpen. 6 prosent sier de har opplevd dette, mot 4 prosent i forrige måling.

– Å debutere tidlig med kriminalitet, og å begå lovbrudd av alvorlig karakter, øker risikoen for en kriminell løpebane senere i livet. Ofte har ungdom som begår kriminelle handlinger, tilleggsproblemer som ustabilt hjemmeliv, psykiske vansker, dårlig skoletilpasning, svakt sosialt nettverk og rusproblemer, opplyser NOVA.

Ennå optimisme

På den positive siden viser undersøkelsene at 90 prosent mener at livene deres er bra, og 85 prosent opplever at de har alt de ønsker seg i livet. De fleste har gode oppvekstvilkår og høy livskvalitet. For eksempel øker andelen barn og unge som driver med organiserte fritidsaktiviteter, og aldri før har det vært flere som trener i fritiden.

– Vi ser også en liten nedgang i andelen unge som er plaget av ensomhet og psykiske helseplager.

På ungdomsskolen og i videregående skole er troen på framtiden sterk og holder seg stort sett på nivå med de siste fire-fem årene.

– Så mange som 68 prosent tror de kommer til å få et godt og lykkelig liv, og bare 17 prosent tror at de noen gang kommer til å bli arbeidsledige. Unntaket er gutter på ungdomstrinnet, der andelen som tror de blir arbeidsledige, har økt fra 21 til 26 prosent, opplyser forskerne. (©NTB)